

Yttrande gällande promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)

Sammanfattning

Promemorian behandlar möjligheterna att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller vid anställning av personal. Förslaget omfattar tre delar:

- Registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning
- Utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn
- Registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetsskydd

De ökade kontrollmöjligheterna syftar till att minska risken för bland annat infiltration och inre påverkan, och består i förstärkta möjligheter för kommunen som arbetsgivare att genomföra kontroll mot belastnings- och misstankeregistret över personer som erbjuds anställning eller uppdrag i kommunen. Uppdraget har inte omfattat personer som redan har anställning eller erbjuds anställning eller uppdrag inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet. Det har heller inte ingått att lämna förslag gällande förändringar i den arbetsrättsliga lagstiftningen om anställningsskydd.

Yttrande

Region Gotland har tagit del av utredningen Utökade registerkontroller vid anställning i kommun och instämmer i stort i utredningens förslag. Dock vill regionen framföra följande.

Möjligheterna för Region Gotland som arbetsgivare att genomföra registerkontroll inför anställning ökar genom promemorians förslag. Dock föreligger vissa begränsningar, så som avsaknad av möjlighet för arbetsgivaren att själv inhämta utdrag från polisen, att kunna spara utdragen (jfr lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn), och framför allt att även kunna genomföra kontroller av redan anställd personal. Det framgår att frågan att

genomföra kontroller av befintlig personal har beaktats i sammanhanget, men bedömts stå i strid med skydd av den enskildes integritet och därmed inte varit föremål för något lagförslag. Resonemanget är adekvat, men Region Gotland efterfrågar mer nyansering då det ställs mot medborgarens skydd mot att redan anställda kan idka just infiltration och inre påverkan. Region Gotland ser därför positivt på att vidare utreda möjligheterna till registerkontroller av befintligt anställda för att säkerställa fullgott skydd gentemot medborgare.

Region Gotland noterar att förslagen på innehåll i registerutdragen inte omfattar brottsrubriceringar som ses som relevanta så som ringa narkotika brott och ekonomisk brottslighet. Detta bedömer Region Gotland bör beaktas.

Avsnitt 1.1 Förslag till lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning

Region Gotland bedömer att skyddsbehovet är mer omfattande än vad förslaget presenterar avseende när insatser sker i den enskildes hem så som exempelvis i daglig verksamhet och ledsagarservice.

Avsnitt 1.2 Förslag till lag om registerkontroll vid anställningar till kritiska befattningar i kommuner samt 1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn

Region Gotland bedömer att förslagen kan skapa otydlighet i de verksamheter som omfattas av förslagen då Region Gotland även innehar det regionala uppdraget och med det flertalet tjänster som kan komma att omfattas i och med detta.

Region Gotland bedömer att registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetsskydd och de inkluderingskriterier där regionen själv förväntas göra bedömning av tjänster som kan bedömas omfattas av de kriterier som presenteras ses som otydlig och bristfällig där avsaknad av vägledning riskerar att leda till att Sveriges kommuner inte behandlar sökande på ett likvärdigt sätt. Med anledning av att tilltänkta befattningar ska vara kritiska bedömer Region Gotland att prövningen även ska omfatta konsulter, praktiktjänstgöring och anställda vid bemanningsföretag. Region Gotland saknar nyansering av resonemanget i utredningen avseende avgränsningen av förtroendevalda.

Med anledning av att dagens kompetensförsörjningsutmaning innebär större behov av möjlighet att kunna flytta personal inom ramen för pågående anställning bedömer Region Gotland att rätten att genomföra kontroller av befintligt anställda behöver utredas mer.

Särskilt att beakta

Möjligheterna för Region Gotland som arbetsgivare att genomföra registerkontroll inför anställning ökar genom promemorians förslag. Med utökad information tillkommer en skyldighet i bedömning av inkomna uppgifter samt hantering av dessa. Det är därför av stor vikt att det upprättas vägledning kring bedömning och hantering av inkomna uppgifter. Region Gotland bedömer att föreslagna registerkontroller kommer att få stor inverkan på befintliga arbetssätt och aktörer vilket troligen kommer att leda till längre handläggningstider. Detta riskerar att påverka regionens möjligheter till kompetensförsörjning samt medföra fördröande administration.

Förslagen som promemorian presenterar innefattar fakultativa kontroller som

förvisso kommer föreslås ha lagstöd men Region Gotland ser det som önskvärt att föreslagna registerkontroller blir obligatoriska i likhet med kontroller enligt skollagen. Region Gotland ser även utmaningar i att det föreslås vara olika registerutdrag för arbete i skola kontra förslaget avseende Utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn som båda ska syfta till att skydda barn.

Region Gotland ser det som utmanande att utredningen och de förslag som presenteras avgränsas till kommuner och inte bemöter de behov av tydlighet kring de registerkontroller som bör finnas inom regional verksamhet. För Region Gotland innebär detta ytterligare utmaningar i och med att Region Gotland har kommunalt så väl som regionalt uppdrag. Risker för infiltration och inre påverkan ses som likvärdig i dessa verksamheter.

Regionstyrelsen

Meit Fohlin
Ordförande Regionstyrelsen

Stefan Hollmark
Regiondirektör